

Nr 623.

Av herr **Spångberg m. fl.**, *angående skyldigheten för statsanställda att utföra strejkbryteriarbete.*

Frågan om de vid statsverket på konstitutorial anställda befattningshavarnas och den därmed jämställda personalens plikt att utföra strejkbryteriarbete har ständigt utgjort ett hot mot denna personal och är ett skandalöst förhållande som fortast möjligt måste upphävas. Frågan har just nu fått särskild aktualitet genom den nyss avslutade telegrafkonflikten. Denna konflikts syfte gick ut på att de fasta linjearbetarna skulle erhålla 5 procents ökning på löner och traktamenten. Eller en fast anställd linjearbetares lön skulle ökas från 2,016 kronor till 2,160 kronors inkomst för ett helt års dagligt arbete vid telegrafverket, samt att han skulle få kronor 1:50 att hyra rum för, då han för telegrafverkets räkning ligger ute på dessa arbeten flera mil från hemmet, samt 2:— kronor att köpa mat för, då han ofta flera månader i sträck icke har möjlighet att ens komma hem någon gång, mycket mindre äta eller proviantera hemma.

Det var sålunda en mycket berättigad kamp för något människovärdigare levnadsmöjligheter denna grupp arbetare utkämpade.

För de på konstitutorial anställda måste det närmast kännas såsom en förbrytelse att mot en på detta sätt kämpande arbetargrupp bli kommenderad ut i strejkbryteriarbete. Det förbättrar inte saken att det är samhället som är den verkliga förbrytaren. Vid telegrafkonflikten tvingades personalen jämte trafik- och skrivbiträden, ingenjörselever, förmän m. fl. att utföra strejkbryteri- arbete såsom installationsarbeten, på nybyggnader, spikningar av kablar, grävning av kabelgravar m. m. Dessa kommenderingar skedde enligt bestämmelserna i verkens instruktioner för de anställda.

Varje tjänsteman är nämligen underkastad lydnaplikt i förhållande till den myndighet, hos vilken han är anställd. Den allmänna lydnaplikten regleras dels av telegrafstyrelsens instruktion, dels av avlöningsbestämmelserna.

Enligt instruktionen äger styrelsen anvisa tjänstgöring för tjänstemän vid underlydande förvaltningar, med möjlighet för styrelsen att överlämna sådan befogenhet åt underlydande myndighet eller tjänsteman. Lydnasplikten för tjänstemännen bestämmes sålunda: "Tjänsteman vid — — — skall tjänstgöra när och varhelst han därtill beordras och utföra de göromål av vad slag det vara må, som åläggas honom i tjänsten även om dylikt åläggande på grund av föreliggande omständigheter avser fullgörande av annan befattningshavares tjänsteåliggande". Tjänsteman är jämväl pliktig att i övrigt "ställa sig till efterrättelse de föreskrifter, som i särskilt fall med avseende å tjänstgöringen

meddelas av honom överordnad myndighet eller förman''. Vidare är tjänsteman enligt avlöningsbestämmelserna ''skyldig att såsom vikarie bestrida annan befattning — ordinarie eller icke ordinarie — om han av vederbörande myndighet därtill förordnas''.

Lydnadsplikten har i instruktionen erhållit ett till synes obegränsat innehåll. Den angives sålunda avse ''göromål av vad slag som helst'' och ''när och varhelst'' tjänstemannen därtill beordras.

I en utredning av professor Halvar Sundberg rörande konstitutorialens innebörd och bindande verkan framhålles: ''Att stadgandet grundlägger skyldighet för tjänsteman att vid arbetskonflikt mellan verket och dess arbetare utföra göromål, som arbetsinställelsen avser, eller så kallat strejkbryteriarbete, är under sådana förhållanden otvivelaktigt.''

De bestämmelser som här berörts gälla för samtliga statens verk. Genom ett hänsynslöst tillämpande av gällande personal- och straffbestämmelser tvingas de anställda vid statens verk att i händelse av konflikt utföra de strejkandes arbete. Enligt nutida uppfattning är detta ett fullständigt avvita system. Inom den privata industrien sträva som bekant till och med arbetsledarna efter att slippa utföra sådant arbete, och då bör icke statens arbetare och tjänstemän tvingas utföra dylika. I övrigt kunna vi hänvisa till den diskussion som förts i denna fråga, nu senast under remissdebatten i riksdagen. Med hänvisning till det ovan anförda föreslå vi,

att riksdagen måtte i skrivelse till regeringen hemställa om utredning angående sådana förändringar av anställningsbestämmelserna vid statens verk, så att de anställda icke behöva tvingas till strejkbryteriarbete, och att de åtgärder vidtagas vartill utredningen kan föranleda.

Stockholm den 23 januari 1936.

Aug. Spångberg.

Verner Karlsson.

K. Kålbom.

Vikt. Herou.

Nils Flyg.

Torsten Henrikson.

Albin Ström.

Arv. Olsson.